

خیلواکی

استقلال

www.esteqtaal.net

۱۸ اپریل ۲۰۲۴

می اسکینازی

ترجمه: خانم رقیه حبیب - به اهتمام . م. نظام

زنان افغان

تعلیم و فعالیت های اجتماعی در عصر امانی

۱۹۱۹-۱۹۲۹

قسمت پنجم

درین بین زنان دربار به جنبش افتاده و متشکل گردیدند و اولین قدم شان تشکیل یک هیئت استقبال بود. دوازده نفر از بین آنها وظیفه تزئین قصر علیا را بر عهده گرفتند تا آنرا جهت پذیرایی ملکه پس از بازگشت از سفر آماده سازند و بعد ازین او را همه جا ضمن بازدید از مواضع مختلف جشن استقلال که بزودی تجلیل میشد، همراهی کنند. از جانبی هم از طرف جمعیتی که برای عرض خوش آمدید به ملکه اجتماع کرده بودند، دسته ای از زنان بدور یکی از پنج طاق ظفر که به افتخار برگشت شاه و ملکه از حصه دهمزنگ تا ارگ شاهی بر افراشته شده بود، قرار گرفتند.

پس از یک ماه انیس در شماره پنج آگست خود طور علنی تجدد، تعالی و انکشاف زنان افغان را که به تازگی زنان کابل در دو جلسه رسماً مقررات آینده و حقوق زن را در کشور مورد بحث و مذاقه قرار داده بودند، ستود و تبریک گفت. در جریان، جلسات انتخاب وکلای زن نمایانگر یک تغییر عمده بود که بواسطه این انتخابها و محل اختصاص ایشان در سینمای پغمان جهت اشتراک در سومین لویه جرگه، زن افغان برای نخستین بار باز موقع یافت و در کنار مردان، در عالیترین مرجع تصمیم گیری کشور مقام خود را احراز نماید.

این ها وکیل‌ها شناسخته شده ای بودند که انیس آنها را معرفی نمود، اما این معرفی تکمیل نیست زیرا قرار معمول از آنها به نام شخص خودشان نه، بلکه بنام شوهر و مادرشان یاد شده اند و حرمت گذاشتن به آنها فقط همین بود که سعی شده اسم و هویت خاصی برای ایشان اختصاص دهد:

۱- «خانم حبیب الله خان طرزی»، محمد زایی، صبیبه نائیب حبیب الله، شاعره، ملقب به شریین جان. کواسه غلام محمد خان طرزی شاعر که در امپراطوری عثمانی تبعید شده بود. وی در شام متولد شده و مادرش شامی بوده و با یک دیپلومات عمو زاده ازدواج نموده بود.

۲- «خانم مدیر صاحب طیبیه محمد کبیر خان»، محمد زایی، صبیبه نائیب حبیب الله. سامیه، خواهر بزرگتر، شاعره در شام تولد شده و مادرش شامی بود و با برادر ناسکه امان الله خان ازدواج نمود.

۳- خانم معین صاحب تجارت «محمد حیدر خان»، محمد زایی، صبیبه محمد یوسف خان (مصاحب دربار)، شاهزاده بیگم ملقب به بی بی گل، متولد در هند که خانواده اش در آنجا تبعید بودند. در افغانستان بزرگ شده و با عمو زاده خود پسر عبدالقدوس خان اعتماد الدوله ازدواج کرد.

۴- «خانم گل محمد خان» محمد زایی، صبیبه محمد رحیم خان، حضرت بیگم ملقب به شاه کوکو، در هند با خانواده خود که در تبعید بسر میبردند، میزیسته، شوهرش کواسه زکریا خان و پسرش در ۱۹۲۸ وزیر معارف بود موسوم به فیض محمد خان.

۵- «خانم احمد علی خان» محمد زایی، صبیبه محمد موسی خان ملقب به ماه گل، موسوم به محبوب، نواسه امیر محمد یعقوب خان، در هند تولد شده، در انگلستان تحصیل کرده است. شوهرش پسر محمد سلیمان خان، در هند ازدواج نموده و بعداً مصاحب شاه امان الله شده است.

۶- «خانم سردار محمد رفیق خان مرحوم»، محمد زایی صبیبه امیر عبد الرحمن خان، موسوم به حمیرا، ملقب به کوکو جان، نواسه سلطان احمد خان سرکار، از سوی پدر و سلطان محمد خان طلایی از سوی مادر، متولد در هند که هر دو خانواده در آنجا تبعید بودند. بیوه محمد رفیق خان که در سال ۱۹۲۷ فوت کرد.

۷- «خانم یاور صاحب - محمود خان، یاور شاه امان الله». از سوی مادر محمد زایی، خواهر ناسکه محمود طرزی و از سوی پدر، الکوزی، موسوم به فخری، نواسه غلام محمد خان طرزی. در شام متولد شده و در همانجا زندگی نموده است.

۸- «خانم سردار امین الله خان»، صبیبه سکندر خان، از سوی پدر محمد زایی، از سوی مادر ترکمن، شهنواز نواسه سلطان احمد خان سرکار. قبل از ازدواج با یکی از پسران امیر عبد الرحمن خان موسوم به امین الله خان سردار مدافع، در ایران زندگی میکرد.

۹ - «خانم عبدالله خان بلوكمشر» شناخته نشده است.

۱۰ - «خانم محمد حسين خان توليمشر» شناخته نشده است.

۱۱ - «والده سردار بی بی» که اصلاً از شغنان بود، ملقب به بو بو گل، یکی از زوجه های صیغه بی امین الله خان سردار مدافع.

۱۲ - «خانم محمد یونس خان معاون سر مهندس دارالامان»، محمد زایی موسوم به حبیبیه، ملقب به بو بو گل، صبیبه عبدالقدوس خان اعتماد الدوله.

یقین است که این عده از زنان مربوط به «انجمن حمایت نسوان» بودند که انجمن به پیشنهاد لویه جرگه تأسیس و طور غیر مستقیم در انیس منعکس گردید و در تابستان همانسال بر سر زبانها بود. یکنفر امریکایی به نام J. Fleming خود یک دسته از زنان را به تعداد هشت تا ده نفر دیده بود که لباس های غربی به تن و جرابهای رنگه به پا داشتند و حتی سه نفر بدون چادری بودند. بقول او آنها مربوط به یک کمیته بیست و دو عضوی بودند که ریاست شان را یکی از خواهران جوان شاه امان الله داشت. این کمیته بیدوام و دارای پروگرام معین نبود و در اذهان عامه به اسم کبرا، رئیسۀ آن پیوند داشت.

سر انجام یک مکتب جدید دیگر هم به نام خواهر دیگر شاه به نام رضیه افتتاح میشد، طوریکه در اخبار اعلان شد این مکتب برای کلان سالان بود و ساعات کار آن در روز چهار ساعت صبح ها یا بعد از ظهر ها بود که دوام آن شش ماه و پروگرام درسی تعلیم و آموزش آن تدبیر منزل، طبخ، تربیۀ طفل و کار های سوزن دوزی بود. فیس ماهوار مکتب از دو تا پنج روپیه تعیین شده بود. معلمات این مکتب از بین خارجی هایی انتخاب شده بود که آلمانی و یا ترکی بوده به لسان فارسی هم آشنایی داشتند.

پایان قسمت پنجم

برای مطالعه قسمت های قبلی، لطفاً بر لینک های آتی کلیک نمایید:

<http://www.esteqlaal.net/images/M.Eskinazi-Zanan-Afghan.pdf>

<http://www.esteqlaal.net/images/M.Eskanazi-Zanan-Afghan-۰۲.pdf>

<http://www.esteqlaal.net/images/M.Nezam-Zanan-Afghan-۰۳.pdf>

<http://www.esteqlaal.net/images/M.Eskanazi-Zanan-Afghan-۰۴.pdf>